# การศึกษาโครงสร้างระบบราคาน้ำมันและผลกระทบราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทย

A Study of Oil Price Structure and Impact of Oil Price that Affect to the Inflation of Thailand

พรพิมล ขำเพชร[1]
ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ[2]
สุจินดา เจียมศรีพงษ์[3]
hondew@hotmail.com

**บทคัดย่อ**

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างราคาน้ำมัน รวมทั้งผลกระทบและความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันต่ออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยอาศัยข้อมูลผสม ในช่วงปี พ.ศ.2547 – 2553 ที่ประกอบด้วยจังหวัด 76 จังหวัดของประเทศไทยจากการศึกษาพบว่าโครงสร้างราคาน้ำมันของประเทศไทย ประกอบด้วย ราคา ณ หน้าโรงกลั่น ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น ราคาขายปลีกที่สถานีบริการน้ำมันจะเห็นได้ว่าระบบราคาน้ำมันของประเทศไทยในการกำหนดราคาน้ำมันแบบควบคุม รัฐบาลเป็นผู้ควบคุมทุกขั้นตอน ส่วนภายใต้การกำหนดราคาน้ำมันแบบลอยตัวการค้าน้ำมันมีการแข่งขันกันอย่างเสรี ในการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและความสัมพันธ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงต่ออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยจากการศึกษาพบว่าตัวแปรราคาน้ำมัน ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำรายจังหวัด ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน สำหรับตัวแปรผลผลิตมวลรวมรายจังหวัด อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราเงินเฟ้อ โดยตัวแปรราคาน้ำมันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้อในด้านต้นทุน ส่วนตัวแปรหุ่นที่อธิบายจากนโยบายการควบคุมราคาน้ำมันภายในประเทศ ซึ่งหมายความถึงการที่รัฐบาลเข้ามาควบคุมราคาน้ำมันภายในประเทศ มีผลต่อของอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากในการระบุสาเหตุของปัจจัยที่นำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อ การศึกษาที่ผ่านมาที่ชี้บ่งการศึกษาปัจจัยที่กำหนดเงินเฟ้อที่สำคัญคือปัจจัยอุปสงค์มวลรวมและอุปทานมวลรวมโดยน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตซึ่งจากการศึกษาพบว่าควรจะควบคุมราคากับการที่ภาครัฐออกนโยบายเพื่อควบคุมราคาน้ำมัน

**คำสำคัญ:** ราคาน้ำมัน ภาวะเงินเฟ้อ

## Abstract

The objective of this study is to analyze the impact of oil price and macroeconomics variables on inflation in Thailand by using pooled data of 76 provinces in Thailand during 2004 – 2010. The factors that contributes to the cost of inflation include factors that affect both aggregate demand and aggregate supply of domestic production in Thailand such as fuel cost of production and government energy policy. The empirical results of this research show that changes in oil prices and wages are in the same direction with inflation but GPP (Gross Regional and Provincial Product) exchange rate and inflation are more in the opposite direction. Moreover, this research also indicates that the energy policy (the use of oil reserve fund) and economic crisis significantly affect inflation. It is recommended that the energy policy should be implemented only on a short-term basis.

**Keywords:** oil price, inflation

---

[1] นิสิตระดับปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

[3] รองศาสตราจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

**บทนำ**

อัตราเงินเฟ้อเป็นตัวแปรที่นักเศรษฐศาสตร์นิยมใช้วัดสภาวะทางเศรษฐกิจ เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อสามารถสะท้อนถึงเสถียรภาพของราคาสินค้าและบริการในประเทศเหล่านั้นโดยในภาวะที่ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Rising Price) เรียกว่าการเกิดภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 245) ทั้งนี้ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายขนาดแตกต่างกันตามความรุนแรงของระดับราคาสินค้า ได้แก่ หากภาวะเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นระดับ 2 ถึง 3 เปอร์เซ็นต์ (Creeping Inflation หรือ Mild Inflation) ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโดยสามารถสร้างสิ่งจูงใจแก่ผู้ประกอบการให้มีการลงทุนเพิ่มเพราะผู้ประกอบการสามารถมองเห็นกำไรจากราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น เมื่อมีการลงทุนสูงขึ้นจะส่งผลให้การขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาก็คือการจ้างงานเพิ่มขึ้น การว่างงานลดลง แต่หากภาวะเงินเฟ้อที่ระดับ 20 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป หรือมีความผันผวน เรียกว่าการเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง (Hyper Inflation) (วรากร พรวงศ์ทอง, 2553, หน้า 11) เป็นภาวะราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้อำนาจซื้อของเงินลดลง ส่งผลให้เงินไม่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน ไม่ทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดมูลค่าหรือรักษามูลค่าต่อไป

ระบบเศรษฐกิจโดยรวมที่มีภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง มีผลต่อการกระจายรายได้ของคนในประเทศมีความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้น ผู้ที่มีทรัพย์สินคงทน เช่น ที่ดิน หรือทองคำ จะไม่สูญเสียมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์ไปกับภาวะเงินเฟ้อ ในขณะที่ผู้ที่มีทรัพย์สินในรูปของเงินสด หรือเงินฝากตลอดจนผู้มีรายได้ประจำที่เป็นตัวเงินคงที่ จะสูญเสียมูลค่าที่แท้จริงของรายได้และทรัพย์สินดังกล่าวไปกับภาวะเงินเฟ้อ (ขนกวรรณ หนูดำ, 2550, หน้า 3) ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาเริ่มมีการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้น ประชาชนส่วนหนึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ประกอบกับความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้น มีการขยายตัวของประชากร ภาวการณ์จ้างงานสูงขึ้น ทำให้เผชิญกับความผกผันของภาวะเงินเฟ้ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ประชาชนใช้จ่ายเงินมากขึ้น ส่งผลให้เงินที่ออมไว้เพื่อใช้ในอนาคตมีความสามารถในการจับจ่ายน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการครองชีพของประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจตามมา ดังนี้ (ณิษา ฟูศรีนวล, 2552, หน้า 2)

1. ภาคครัวเรือน สำหรับประชาชนและผู้บริโภค ราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มสูงขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง หรือจำนวนเงินเท่าเดิมแต่ซื้อสินค้าได้น้อยลง และสำหรับผู้ออมภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงทำให้เงินที่ออมไว้เพื่อใช้ในอนาคตมีความสามารถในการจับจ่ายน้อยลงและยังทำให้รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากมีค่าลดลงด้วย

2. ภาคธุรกิจ หากภาวะเงินเฟ้อสูงอย่างต่อเนื่องจะทำให้สาธารณชนและภาคธุรกิจมีความไม่แน่นอนในการวางแผนธุรกิจ จากความไม่แน่นอนว่าต้นทุนการผลิตในอนาคตจะเพิ่มสูงขึ้นหรือไม่อย่างไร ประกอบกับอาจมีผลต่อเนื่องถึงค่าจ้างแรงงานที่อาจต้องปรับสูงขึ้น ทำให้เกิดการคาดการณ์ต่อราคาสินค้าจะแพงอย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยเฉพาะต่อผู้ส่งออก หากภาวะเงินเฟ้อในประเทศใดสูงขึ้นกว่าประเทศคู่ค้าหรือคู่แข่งทางการค้า จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของภาคการส่งออกลดลง เพราะค่าจ้างแรงงานและต้นทุนการผลิตในประเทศจะเพิ่มขึ้นตามภาวะเงินเฟ้อที่สูง และถ้าสินค้าส่งออกของประเทศนั้นแข่งขันกับประเทศอื่นไม่ได้ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการจ้างงานและการผลิต

ประเทศไทยไม่มีความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อราคาน้ำมันได้ ประกอบกับยังต้องมีการพึ่งพิงการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศในปริมาณเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ความผันผวนของราคาน้ำมันจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก การที่รัฐบาลได้เข้ามาตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละช่วงระยะเวลานั้น ประชาชนจึงยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคน้ำมันอย่างแท้จริง (ขนกวรรณ หนูดำ, 2550, หน้า 149) และถ้าประชาชนบางคนต้องการให้รัฐบาลอุดหนุนราคาน้ำมันต่อไป ทำให้ประชาชนไม่ต้องรับผลกระทบจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แต่ในความเป็นจริงประชาชนจะต้องรับภาระในทางอ้อมอยู่ดี กล่าวคือหากรัฐบาลนำงบประมาณมาใช้จ่ายเพื่ออุดหนุนหรือตรึงราคาน้ำมันภายในประเทศ ทำให้เงินของงบประมาณที่เหลือจะไม่สามารถใช้ในกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กว่า มองในอีกแง่หนึ่งรัฐบาลมีความหวังดีอยากให้ประชาชนคนไทยไม่ต้องเผชิญกับปัญหา

ความผันผวนของราคาน้ำมันจึงตรึงเอาไว้ที่ราคาหนึ่ง ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งความเป็นจริงแล้วราคาที่รัฐบาลเห็นว่าเหมาะสมนั้นไม่ตรงกับสภาวะตลาด ทำให้การอุดหนุนชดเชยราคาน้ำมันสูงกว่าที่ประเมินเอาไว้มาก เมื่อราคาน้ำมันของในประเทศถูกกว่าที่ควรจะเป็น ประชาชนก็จะไม่พยายามระมัดระวังการใช้น้ำมันเท่าที่ควร ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็ทำให้เป็นการสูญเสียเงินตราระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากโดยไม่จำเป็น

**วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

เพื่อศึกษาโครงสร้างระบบราคาน้ำมันของประเทศไทย และผลกระทบราคาน้ำมันและตัวแปรทางเศรษฐกิจต่ออัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย รวมทั้งวิเคราะห์นโยบายพลังงานที่ใช้ในประเทศไทยที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อ

**ขอบเขตของงานวิจัย**

ในการศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลผสม (Pooled data) ระหว่างข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross – Section Data) และข้อมูลแบบช่วงเวลา (Time Series Data) ในการศึกษาครั้งนี้มีขนาดข้อมูล Time Series ที่ค่อนข้างสั้น การใช้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลผสมจะเป็นการช่วยเพิ่มจำนวนของข้อมูล ดังนั้นข้อมูลที่ใช้แบบตัดขวาง (Cross – Section Data) คือ ข้อมูลรายจังหวัดของประเทศไทย จำนวน 76 จังหวัด ส่วนข้อมูลแบบช่วงเวลา (time series data) คือช่วงเวลาในการศึกษาจะเป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2553 จำนวน 7 ปี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ราคาน้ำมันมีความผันผวนอย่างมาก ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา รัฐบาลประกาศใช้นโยบายควบคุมราคาน้ำมัน และประกาศใช้นโยบายลอยตัวราคาน้ำมัน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด ราคาน้ำมันดูไบ ราคาน้ำมันเบนซิน ราคาน้ำมันดีเซล ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำรายจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด GPP ปริมาณเงินและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

**1. สาเหตุการเกิดภาวะเงินเฟ้อ**

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปการเกิดภาวะเงินเฟ้อมีสาเหตุ 2 ประการ คือ ประการแรก เกิดจากสาเหตุทางด้านอุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือเงินเฟ้อที่เกิดจากอุปสงค์ฉุด (Demand – pull Inflation) และเงินเฟ้อที่เกิดเนื่องจากโครงสร้างอุปสงค์เปลี่ยนแปลง (Structural Inflation) ส่วนประการที่สองคือเกิดจากทางด้านอุปทานมวลรวม (Aggregate Supply) เป็นสาเหตุทางด้านต้นทุนผลัก (Cost – push Inflation)

**1.1 เงินเฟ้อที่เกิดจากอุปสงค์ฉุด (Demand – pull Inflation)**

เงินเฟ้อประเภทนี้เกิดจากการที่ระบบเศรษฐกิจมีอุปสงค์รวมมากกว่าอุปทานรวม (ความต้องการสินค้าและบริการในตลาดหรือปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่มีมากกว่าปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตสามารถสนองตอบในขณะนั้น ๆ ได้) ทำให้อุปสงค์ส่วนเกินดึงให้ราคาสินค้าสูงขึ้น

แนวคิดจากอุปสงค์ฉุดนี้เป็นแนวคิดแบบเคนส์ (Keynesian) โดยเคนส์มีแนวคิดโดยยอมรับว่าปริมาณเงินมีผลทำให้อุปสงค์มวลรวมเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ใช่โดยตรง กล่าวคือ เมื่อปริมาณเงินเปลี่ยนแปลงจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย และการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจะมีผลต่อการลงทุน ซึ่งเคนส์เห็นว่ามีกระทบผลน้อยมาก ซึ่งแนวคิดของเคนส์แสดงให้เห็นว่าการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกิดจากการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ และรายได้ของสินค้าออกสุทธิ ตัวแปรเหล่านี้เมื่อการเปลี่ยนแปลงไปย่อมทำให้อุปสงค์มวลรวมเปลี่ยนแปลงและมีผลต่อระดับราคา (สุรักษ์ และวณี, 2535, หน้า 92 อ้างอิงในพรศิริ ศิริสะอาด, 2541, หน้า25)

**1.1.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม**

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบผ่านทางด้านการบริโภคและการลงทุน เมื่ออัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีปริมาณอุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น เมื่ออุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นสูง ก็จะ

ส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในทางทฤษฎี กล่าวคือหากการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ในทางกลับกันหากการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

โดยทั่วไปปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์มวลรวม ซึ่ง Hsing (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Impacts of Higher Crude Oil Prices and Changing Macroeconomic Conditions on Output Growth in Germany โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1991 – 2006 จากการสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของประเทศเยอรมนี เกี่ยวกับผลกระทบของราคาน้ำมันต่อระบบเศรษฐกิจ โดยทำการประมาณการแบบจำลองรูปแบบ Double – Log Regression และ รูปแบบ Linear Regression ผลการศึกษาพบว่าความผันผวนของราคาน้ำมันดิบมีผลต่อระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเยอรมนี กล่าวได้ว่าการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบ และการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจมหภาคของประเทศเยอรมนี โดยแบบจำลองมีผลมาจากการใช้นโยบายการเงิน ซึ่งผลได้แสดงออกมาว่า ราคาน้ำมันดิบที่สูงขึ้น ส่งผลทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น และผลักดันให้อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ความมั่งคั่งของประเทศลดลง การบริโภคภาคเอกชนลดลง และธุรกิจมีกำไรลดลง โดยจากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเยอรมนี คือ ราคาน้ำมันดิบ การใช้จ่ายภาครัฐ ดัชนีราคาหลักทรัพย์ การคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกทางอ้อม กล่าวคือไม่สามารถส่งผลกระทบต่อเงินเฟ้อได้โดยตรง แต่จะส่งผ่านตัวแปรภายในก่อนแล้วตัวแปรภายในจึงส่งต่ออัตราเงินเฟ้อภายหลัง

งานวิจัยในประเทศไทยโดยมงคล ใจวงศ์ยะ (2543) ซึ่งทำการศึกษาสาเหตุการเกิดเงินเฟ้อของประเทศไทย ได้นำตัวแปรที่เป็นรายได้ประชาชาติเข้ามาศึกษาในแบบจำลอง พบว่าตัวแปรรายได้ประชาชาติซึ่งเป็นตัวแปรด้านอุปสงค์มวลรวมมีความสัมพันธ์ต่ออัตราเงินเฟ้อและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ นิสากร นาคสุวรรณ (2546) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อและการบริโภคภาคเอกชน และได้นำตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมาศึกษาในแบบจำลอง ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ต่ออัตราเงินเฟ้อและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน รัฐชัย พิเชียรสุนทร (2547) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ และระดับผลผลิตภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการ รวมทั้งมีการทดสอบความล่าของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ผลการศึกษาในแบบจำลองนี้ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ และตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความล่าประมาณ 9 ไตรมาส ที่มีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ จากการศึกษาของขนกวรรณ หนูดำ (2550) เสวียน แก้ววงษา (2551) พบว่าตัวแปรอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มีผลต่อเงินเฟ้อของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

**1.2 เงินเฟ้อเกิดจากแรงดันของต้นทุนการผลิต(Cost – push Inflation)**

เงินเฟ้อทางด้านอุปทาน หมายถึง เงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้นก่อน ทำให้ผู้ผลิตต้องเสนอขายสินค้าในราคาที่สูงขึ้น สาเหตุการเกิดเงินเฟ้อแรงกดดันของต้นทุนการผลิต ได้แก่

**1.2.1.การเพิ่มขึ้นของราคาวัตถุดิบหรือสินค้าที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต**

การศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต เนื่องมาจากงานวิจัยของ LeBlanc and Chinn (2004) ได้ศึกษาพบว่าการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันมีผลต่อภาวะเงินเฟ้อในทิศทางเดียวกัน ต่อมางานวิจัยของ Hsing (2007) ได้สร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของประเทศเยอรมนี เกี่ยวกับผลกระทบของราคาน้ำมันต่อระบบเศรษฐกิจโดยการที่ราคาน้ำมันดิบที่สูงขึ้น ส่งผลทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น และผลักดันให้อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ซึ่งตรงกับ Rakshit (2010) ศึกษาถึงผลกระทบของราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศอินเดีย ซึ่งพบว่าโดยภาพรวมอัตราเงินเฟ้อของประเทศอินเดีย ถูกขับเคลื่อนมาจากอุปทานส่วนเกินหรือต้นทุนผลัก ได้แก่ ราคา

น้ำมัน ผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเศรษฐกิจของประเทศอินเดียไม่ได้เป็นไปตามกลไกตลาด แต่รัฐบาลเข้ามามีส่วนในการอุดหนุนและควบคุมกลไกตลาด โดยในเรื่องของราคาต้นทุน หลังจากนั้นต่อมา Casassus, Ceballos and Higuera (2010) ได้ทำการสร้างแบบจำลองสมดุลของเศรษฐกิจ เพื่อหาความสัมพันธ์ของอัตราเงินเฟ้อและอัตราผลตอบแทนของราคาน้ำมัน พบว่าความเป็นจริงแล้วราคาน้ำมันได้อยู่ในตะกร้าของการบริโภค ในทางกลับกัน Markv (2002) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของราคาน้ำมันและอัตราเงินเฟ้อเป็นสองช่วงเวลา โดยได้ศึกษาช่วงแรกเป็นช่วงปี ค.ศ.1962–ค.ศ.1980 พบว่าราคาน้ำมันและอัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และในช่วงปี ค.ศ. 1981– ค.ศ. 2000 กลับพบว่าการเพิ่มของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อแต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนงานวิจัยในประเทศไทยของมงคล ใจวงศ์ยะ (2543) นิสากร นาคสุวรรณ (2546) ขนกวรรณ หนูดำ (2550) เสวียน แก้ววงษา (2551) ศึกษาถึงตัวแปรที่ผลักดันให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นมาจากความผันผวนของราคาน้ำมัน ซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการที่สำคัญ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคการบริการ และภาคการขนส่ง หากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มสูงขึ้นก็จะส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนของผู้ผลิตเพิ่มสูงขึ้น โดยหากสินค้าและบริการชนิดนั้น ๆ เป็นสินค้าที่ไม่ได้อยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ผู้ผลิตจะสามารถผลักภาระต้นทุนสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภคได้ ซึ่งจะส่งผลให้ราคาสินค้าและบริการจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น

**12.2.ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น (Wage – Push Inflation)**

เป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากการเรียกร้องค่าแรงงานสูงขึ้น แต่ไม่ได้เพิ่มผลิตภาพในการผลิต (Productivity) ทำให้มูลค่าการผลิตส่วนเพิ่มต่ำกว่าอัตราค่าจ้างที่นายจ้างจ่าย ต้นทุนในการผลิตจึงสูงขึ้น กำไรผู้ผลิตเริ่มลดลง ผู้ผลิตที่ต้องการรักษาระดับกำไรไว้ก็จะผลักภาระไปยังผู้บริโภคโดยการเพิ่มราคาสินค้า ซึ่งผู้ผลิตจะผลักภาระได้มากน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า กล่าวคือ โดยปกติแรงงานควรจะได้รับค่าตอบแทนหรือค่าแรงตามความสามารถในการผลิต ดังนั้น เมื่อแรงงานมีความสามารถในการผลิตสูงขึ้น เขาก็ควรจะได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้นด้วย ในความเป็นจริงผู้ผลิตอาจต้องจ่ายค่าแรงเพิ่มขึ้นโดยที่ความสามารถในการผลิตของแรงงานคงเดิม เนื่องจากแรงกดดันจากสภาพแรงงานหรือรัฐบาล ดังนั้น เมื่อผู้ผลิตจำเป็นต้องจ่ายค่าแรงที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของความสามารถในการผลิตของแรงงานแล้ว ต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้น

ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากค่าจ้างแรงงานงานวิจัยของมงคล ใจวงศ์ยะ (2543) พบว่าค่าจ้างแรงงานเป็นตัวแปรทางด้านต้นทุนผลักและเป็นตัวกำหนดการเคลื่อนไหวต่อระดับภาวะเงินเฟ้อแต่เพียงในระยะสั้น ต่อมา นิสากร นาคสุวรรณ (2546) และนรุตม์ สุขประเสริฐ (2551) ได้ทำการศึกษาตัวแปรค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำนั้นมีความสัมพันธ์ต่ออัตราเงินเฟ้อซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

**วิธีดำเนินการ**

1. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์เป็น 3 แบบ คือ แบบที่หนึ่งเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมระดับมหภาค เลือกตัวแปรราคาน้ำมันดูไบ แบบที่สองเป็นการวิเคราะห์เลือกตัวแปรราคาน้ำมันเบนซินเพื่ออธิบายถึงด้านผู้บริโภค และแบบที่สามเป็นการวิเคราะห์เลือกตัวแปรราคาน้ำมันดีเซลเพื่ออธิบายถึงด้านผู้ผลิตรวมทั้งการศึกษาในครั้งนี้ได้นำตัวแปรหุ่น คือ นโยบายพลังงานที่รัฐบาลกำหนดในการวิเคราะห์ในแบบจำลอง

ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นตรงอาศัยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดให้อยู่ในรูปแบบฟังก์ชั่นต่อไปนี้

**แบบจำลอง 1 การวิเคราะห์ภาพรวมระดับมหภาค**

CPI = f (DUBAI, WAG, GPP, MS, EX, DUMPOIL, DUMCRISIS )

$$lnCPI_{it} = \alpha + \beta_1 lnDUBAI_{it} + \beta_2 lnWAG_{it} + \beta_3 lnGPP_{it} + \beta_4 lnMS_{it} + \beta_5 lnEX_{it} + \beta_6 DUMPOIL_{it} + \beta_7 DUMCRISIS_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

CPI= f (BEN, WAG,GPP,MS,EX,DUMPOIL,DUMCRISIS )

แบบจำลองที่ 2 การวิเคราะห์ด้านผู้บริโภค

$$lnCPI_{it} = \alpha + \beta_1 lnBEN_{it} + \beta_2 lnWAG_{it} + \beta_3 lnGPP_{it} + \beta_4 lnMS_{it} + \beta_5 lnEX_{it} + \beta_6 DUMPOIL_{it} + \beta_7 DUMCRISIS_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

CPI = f (DISEL,WAG,GPP,MS,EX,DUMPOIL,DUMCRISIS )

แบบจำลองที่ 3 การวิเคราะห์ด้านผู้ผลิต

$$lnCPI_{it} = \alpha + \beta_1 lnDISEL_{it} + \beta_{2ln} lnWAG_{it} + \beta_3 lnGPP_{it} + \beta_4 lnMS_{it} + \beta_5 lnEX_{it} + \beta_6 DUMPOIL_{it} + \beta_7 DUMCRISIS_{it} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

กำหนดให้

| | | |
|---|---|---|
| lnCPI | = | ดัชนีผู้บริโภคของจังหวัด |
| lnDUBAI | = | ราคาน้ำมันดูไบ |
| lnWAG | = | ค่าจ้างแรงงานรายวันของจังหวัด |
| lnBEN | = | ราคาน้ำมันเบนซินรายจังหวัด |
| lnDISEL | = | ราคาน้ำมันดีเซลรายจังหวัด |
| lnMS | = | ปริมาณเงินรายจังหวัด |
| lnGPP | = | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด |
| DUMPOLICY0 | = | นโยบายลอยตัวราคาน้ำมัน |
| 1 | = | นโยบายควบคุมราคาน้ำมัน |
| DUMCRISIS 0 | = | ไม่มีวิกฤตการเงิน |
| 1 | = | เกิดวิกฤตการณ์การเงิน |
| I | = | จังหวัด $_1$.....จังหวัด$_n$ |
| T | = | เวลา$_1$.....เวลา $_n$ |
| $\beta$ | = | ค่าสัมประสิทธิ์ |
| $\varepsilon$ | = | ค่าความคลาดเคลื่อน |

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยอธิบายถึงโครงสร้างระบบราคาน้ำมันที่ใช้ในประเทศไทยและการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่ออธิบายผลกระทบราคาน้ำมันและนโยบายพลังงานต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทย ซึ่งข้อมูลผสม (Pooled data) ระหว่างข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross – Section Data) และข้อมูลแบบช่วงเวลา (Time Series Data) โดยอาศัยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบจำลองประมาณสมการ Pooled data

**ผลการศึกษา**

**1. โครงสร้างราคาน้ำมันของประเทศไทย**

โครงสร้างราคาน้ำมันของประเทศไทยประกอบด้วยราคา 3 ส่วน คือ ราคา ณ โรงกลั่น ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น และราคาขายปลีกที่สถานีบริการน้ำมัน

**1.1. ราคา ณ โรงกลั่น (Ex-Refinery Price)**

หมายถึง ราคาน้ำมันสำเร็จรูปเมื่อกลั่นออกมาได้ โดยใช้ราคาจากตลาดสิงคโปร์ ณวันที่น้ำมันผลิตได้ พร้อมนำออกจำหน่าย บวกค่าขนส่งน้ำมันสำเร็จรูปจากสิงคโปร์มายังประเทศไทย

**1.2 ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น (Wholesale Price)**

หมายถึง ราคาที่ส่งจากโรงกลั่นไปยังผู้ค้า ซึ่งเป็นราคาที่บวกภาษีและกองทุนต่าง ๆ แล้ว คือ ราคา ณ โรงกลั่น บวก ภาษีสรรพสามิต บวก ภาษีเทศบาล + กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง +กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน + ภาษีมูลค่าเพิ่ม

**1.3 ราคาขายปลีกที่ปั๊ม (Retail Price)**

หมายถึง ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น + ค่าการตลาด + ภาษีมูลค่าเพิ่ม

**ตาราง 1 สรุปโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ในระบบการควบคุม – ระบบลอยตัว**

| | การกำหนดราคาน้ำมันแบบควบคุม | การกำหนดราคาน้ำมันแบบระบบลอยตัว |
|---|---|---|
| ราคา ณ โรงกลั่น | รัฐบาลกำหนดราคา | โรงกลั่นเป็นผู้ประกาศราคา |
| ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น | รัฐบาลกำหนดราคา | โรงกลั่นเป็นผู้กำหนดราคา |
| ภาษี | รัฐบาลกำหนดราคา | รัฐบาลเป็นผู้กำหนด |
| ค่าการตลาด | รัฐบาลกำหนดราคา | บริษัทเป็นผู้กำหนดราคา |
| ราคาขายปลีก | รัฐบาลกำหนดราคา | บริษัทผู้ค้าเป็นผู้กำหนดราคา |

**ที่มา:**จากการศึกษา

จากองค์ประกอบของโครงสร้างราคาน้ำมัน การกำหนดราคาน้ำมันแบบควบคุม จะพบว่ารัฐบาลมีการควบคุมในทุกขั้นตอน เพื่อไม่ให้ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะตลาดโลก แต่การกระทำเช่นนี้จะก่อให้เกิดผลในด้านลบ คือ

1. ราคาขายปลีกนั้นไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนที่แท้จริง ส่งผลให้มีการใช้น้ำมันกันอย่างฟุ่มเฟือยและไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องเสียเงินตราต่างประเทศสำหรับการนำเข้าน้ำมันมากเกินความจำเป็นซึ่งไม่เป็นผลดีต่อดุลการค้าดุลการชำระเงินของประเทศและยังไม่เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรในประเทศ

2. การใช้น้ำมันในปริมาณที่มาก ๆ สิ่งที่ตามมาก็คือ ผลเสียต่อสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ

3. การบิดเบือนในการบริโภค โดยเฉพาะในน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินที่น้ำมันทั้งสองชนิดนี้ไม่มีต้นทุนไม่แตกต่างกันมากนัก อาจเนื่องจากรัฐบาลเห็นว่ากลุ่มที่ใช้น้ำมันดีเซลนั้นเป็นกลุ่มรายได้น้อยและอยู่ต่างจังหวัด

ส่วนภายใต้การกำหนดราคาน้ำมันลอยตัวนั้น จะมีการปล่อยให้การค้าผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิงมีการแข่งขันกันอย่างเสรีในทุกขั้นตอน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดอัตราภาษี และเงินกองทุนตามความจำเป็น จะเห็นได้ว่า การที่รัฐบาลยกเลิกการควบคุมราคามาสู่ระบบราคาน้ำมันลอยตัวนั้น จะเป็นการให้ประชาชนผู้บริโภคนั้นได้รับประโยชน์ที่แท้จริง ทั้งในด้านของราคาและบริการ ทำให้มีการแข่งขันในตลาดค้าน้ำมันในทุก ๆ ระดับ ผู้ขนส่งน้ำมัน สถานีบริการน้ำมัน จนถึงระดับปั๊มหลอดแก้วที่อยู่ตามชนบทที่ห่างไกล

**2. การวิเคราะห์ผลกระทบราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทย**

**2.1 ผลการศึกษาสมการระดับภาพรวม**

จากการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรราคาน้ำมันดูไบ (lnDUBAI) เปลี่ยนแปลงไป 1เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.067961 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (lnWAG) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.96678 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด (lnGPP) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกัน

ข้าม 0.007318 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (lnEX) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 0.510025 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ในส่วนผลของการศึกษาผลกระทบทางวิกฤตเศรษฐกิจสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรหุ่นวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ (DUMCRISIS) จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.019440 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

**2.2 ผลการศึกษาสมการด้านผู้บริโภค**

จากการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรราคาน้ำมันเบนซินภายในประเทศ (lnBEN) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.223045 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (lnWAG) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.040082 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด (lnGPP) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 0.002833 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (lnEX) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 0.321729 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรหุ่นด้านนโยบายพลังงานโดยการควบคุมราคาน้ำมันของไทย จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.004851 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ และตัวแปรหุ่นวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ (DUMCRISIS) จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.012117 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

**2.3 ผลการศึกษาสมการด้านผู้ผลิต**

จากการประมาณค่าแบบจำลองสามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรราคาน้ำมันดีเซลภายในประเทศ (lnDESEL) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.134262 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (lnWAG) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 0.073406 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด (lnGPP) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกัน 0.004748 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (lnEX) เปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกัน 0.546178 เปอร์เซ็นต์โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ตัวแปรหุ่นด้านนโยบายพลังงานโดยการควบคุมราคาน้ำมันของไทย จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.010735 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ และตัวแปรหุ่นวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ (DUMCRISIS) จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.014320 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

**สรุปผลการศึกษา**

สมการเงินเฟ้อระดับภาพรวมของประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทย คือ ราคาน้ำมันดูไบ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99

เปอร์เซ็นต์และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ตัวแปรหุ่นอธิบายตัวแปรวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99 เปอร์เซ็นต์ ส่วนตัวแปรนโยบายพลังงานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมการเงินเฟ้อระดับผู้บริโภค พบว่าตัวแปรที่มีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ คือ ราคาน้ำมันเบนซินรายจังหวัด มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99 เปอร์เซ็นต์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนตัวแปรหุ่นอธิบายตัวแปรนโยบายพลังงาน ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์ และตัวแปรวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99 เปอร์เซ็นต์

สมการเงินเฟ้อระดับของผู้ผลิตพบว่า ตัวแปรที่มีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ คือ ราคาน้ำมันดีเซลรายจังหวัด มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99 เปอร์เซ็นต์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีผลกระทบกับอัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนตัวแปรหุ่นที่อธิบายตัวแปรนโยบายพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 เปอร์เซ็นต์และตัวแปรวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99 เปอร์เซ็นต์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

**ตาราง 2 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลอง**

| ตัวแปร | สมการระดับภาพรวม | สมการด้านผู้บริโภค | สมการด้านผู้ผลิต |
|---|---|---|---|
| $lnCPI_{it}$ | 2.488119 | 2.099870 | 2.517983 |
| $lnDUBAI_{it}$ | 0.067961** | - | - |
| $lnBEN_{it}$ | - | 0.223045*** | - |
| $lnDESEL_{it}$ | - | - | 0.134262*** |
| $lnWAG_{it}$ | 0.096678** | 0.040082* | 0.073406** |
| $lnGPP_{it}$ | - 0.007318*** | -0.002833** | - 0.004748** |
| $lnEX_{it}$ | -0.510025*** | - 0.321729*** | - 0.546178** |
| $DUMPOIL_{it}$ | 0.003319 | 0.004851* | 0.010735** |
| $DUMCRISIS_{it}$ | -0.019440*** | 0.012117*** | 0.014320*** |
| R-square | 0.896968 | 0.923946 | 0.910366 |
| Adj-$R^2$ | 0.895790 | 0.923077 | 0.909342 |
| D.W. | 1.006391 | 1.399949 | 1.145589 |
| S.E. | 0.012478 | 0.010720 | 0.011638 |
| F-statistics | 761.7485 | 1062.997 | 888.6943 |

**ที่มา:** จากการทดสอบโดยผู้ศึกษา

**หมายเหตุ**:*** หมายถึง มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99%
** หมายถึง มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%
* หมายถึง มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 90%

**อภิปรายผล**

ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทยคือ ราคาน้ำมันดูไบ มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาผู้บริโภครายจังหวัดในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Michael LeBlanc and Menzie D. Chinn (2004) Yu Hsing (2007) MihirRakshit (2010) Jaime Casassus Diego Ceballos and Freddy Higuera (2010) Hooker Markv (2002) เกียรติชัย สงอินทร์ (2536) มงคล ใจวงศ์ยะ (2543) นิสากร นาคสุวรรณ (2546) ขนกวรรณ หนูดำ(2550) ปกป้อง ไชยทา (2550) เสวียน แก้ววงษา (2551) และวรากร พรวงศ์ทอง (2553)

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (lnWAG) มีความสัมพันธ์ต่อดัชนีราคาผู้บริโภครายจังหวัดของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับมงคล ใจวงศ์ยะ (2543) นิสากร นาคสุวรรณ (2546) และนรุตม์ สุขประเสริฐ (2551)

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาผู้บริโภครายจังหวัดในทิศทางตรงกันข้าม สอดคล้องกับวิจัยของ พรศิริ ศิริสะอาด (2541)

ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาผู้บริโภครายจังหวัดในทิศทางตรงกันข้าม แตกต่างกับงานวิจัย มงคล ใจวงศ์ยะ (2543) นิสากร นาคสุวรรณ (2546) รัฐชัย พิเชียรสุนทร (2547) ขนกวรรณ หนูดำ (2550) และเสวียน แก้ววงษา (2551) พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hsing (2007) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ส่วนตัวแปรที่สนใจ คือ นโยบายพลังงานของไทยในการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีผลบังคับใช้เมื่อราคาน้ำมันมีการปรับเพิ่มสูงขึ้นมีผลกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศ

**ข้อเสนอแนะ**

1. การศึกษาในครั้งนี้จำนวนตัวแปรที่เกี่ยวข้องจึงไม่มากพอ ดังนั้นในการพัฒนาแบบจำลองต่อไปควรมีการเพิ่มตัวแปรในการศึกษาครั้งต่อไป

2. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยพิจารณาจากสองด้านหลักของเศรษฐกิจแบบมหภาค คือด้านอุปสงค์รวมและอุปทานรวมของระบบเศรษฐกิจ เป็นแบบจำลองพื้นฐานอย่างง่ายที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อนมากกว่านี้

3. ในการศึกษาในครั้งต่อไปควรจะมีการแบ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ในช่วงก่อนนโยบายควบคุมราคาน้ำมันและหลังนโยบายควบคุมราคาน้ำมัน เพื่อที่จะได้นำผลของการศึกษามาเปรียบเทียบกัน จะได้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

**บรรณานุกรม**


เกียรติชัย สงอินทร์. (2536). **การศึกษาระบบราคาน้ำมันลอยตัวในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ขนกวรรณ หนูดำ. (2550). **การศึกษาผลกระทบของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อและการบริโภคภาคเอกชนของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ณิษา ฟูศรีนวล. (2552). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่ .

นรุตม์ สุขประเสริฐ. (2551). **การศึกษาผลกระทบของราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อและการลงทุนภาคเอกชน**. การค้นคว้าด้วยตนเอง ศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

นิมิต ยุทธโยธิน. (2529). **การวิเคราะห์สาเหตุของภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทยและนโยบายแก้ไข**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิสากร นาคสุวรรณ. (2546). **การศึกษาผลกระทบของราคาน้ำมันต่อภาวะเงินเฟ้อและการบริโภคภาคเอกชน**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิสารัตน์ มุกดา. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระของธนาคารกลางและอัตราเงินเฟ้อในประเทศที่ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบการกำหนดนโยบายเป้าหมายเงินเฟ้อ**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ปกป้อง ไชยทา. (2550). **ผลกระทบของขนาดรัฐบาลที่มีต่ออัตราเงินเฟ้อในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

พรศิริ ศิริสะอาด. (2541). **ผลของภาวะเงินเฟ้อจากการปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

พัทธวุฒิ เสือแย้ม. (2540). **ความเฉื่อยของเงินเฟ้อในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม,. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

มงคล ใจวงศ์ยะ. (2543) .**การวิเคราะห์สาเหตุการเกิดภาวะเงินเฟ้อของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

รัฐชัย พิเชียรสุนทร. (2549). **ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อและระดับผลผลิตภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบการจัดการ**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วรากร พรวงศ์ทอง. (2550)**. ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ และราคาน้ำมันที่มีต่ออัตราเงินเฟ้อทั่วไปในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2551). **หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค**. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสวียน แก้ววงษา. (2551). **ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันต่อราคาสินค้าและอัตราเงินเฟ้อศึกษาโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

Jaime, C., Diego, C. and Freddy, H. (2010). **Correlation structure between inflation and oil futures returns: an equilibrium approach**. Santiago.

Hooker, M. (2002). Are Oil shocks inflation? asymmetric and nonlinear specifications versus changes in regime. **Journal of Money, Credit and Banking**. (34), 540–561.

Mihir, R. (2011). Inflaion and relative prices in India 2006 – 2010: some analytical and policy issues. **Economic & Political Weekly**. 46(16), 41–54**.**

Michael, L. and Menzied, C. (2004). **Do high oil price presage inflation**. Washington DC: U.S.Department of Agricuture.

Yu, H. (2007). Impacts of higher crude oil prices and changing macroeconomic conditions on output growth in Germany. **Journal of Finance and Economics**. (11), 134-140.